קנא א מיי פ"ד מהלי אישות הלי יב קמג

עשין מח טוש"ע אה"ע

מימו מד סעיף ו: קנב ב מיי פט"ו מהלי איסורי ביאה הלכה א סמג לאוין קיז טוש"ע

שם סימן ד סעיף יג: קבג ג מיי׳ פ״ו מהלכו׳ יסודי התורה הל׳ ו:

קנד ד ה מיי פ"ב מהלי משובה הלי ו:

תורה אור השלם

יג: לקמן לב: לו.], (לעיל לו.) לקמן ס.

עירובין סב: גיטין סו. בכורות כג:], ד) [שני פרושים אמלה זו תמלא

בתי"ט פ׳ ל׳ דכלים מ"בן,

ה) לקמן קה. ר"ה יח., 1) [לאישה רש"ש],

ו) [רש"ל], ה) [ישעיהו ו], ז) [רש"ל], א

ט [כש"כן, מז [ישניהו זן, ט) [כ"ל ולא תפסי כו"], ז) גירסת רש"ל ולאשמועילן דלקי אקדושין או אמי למה דלא תפסי קדושין הס"ד,

יעב"ז,

כוכבים ועבד שאין בה קידושין לשום אדם וליבם נמי לאו בת קידושין היא אלא ביאה הוא דאית בה ואפי׳ למ״ד דהוי ממזר מעובד כוכבים ועבד מ"מ אין ממזר מיבמה דכיון דיבמה עומדת לחלון כמו ליבם חשיבה בת תפיסת קידושין וח״ת לשמוחל תפשוט מהך ברייתא דאין קידושין תופסין ביבמה דאי תופסין לא הוה לריך לאשמועינן דאין הולד ממזר וי"ל דשמואל מספקא ליה דלמא בריימא היא גופה אתא לאשמעינן דקידושין קמ"ל תופסין ביבמה וא״ת היכי דתפסי הא אפי׳ לא תפסי לא הוי ממזר דשמואל אית ליה לעיל (דף מה.) דעובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר וי"ל דשפיר משמע דתפסי בה קידושין מדכייל לה בהדי סוטה ונדה משמע דבכולהו לא הוי הולד ממזר משום דתפסי בהו קידושין והא דקאמר ואביי מספקא ליה אי כרב אי כשמואל לא כפירוש הקונטרס דאפי׳ לרב אין הולד ממזר כדפי׳ אלא להכי לא נקט שומרת יבם משום דשמה תפסי בה קידושין כדשמואל ופשיטא דלא הוי ממזר ואין שום חידוש להשמיענו וא״ת ואמאי הוי ממזר משומרת יבם לשום תנא (3) כיון דהוי כעובד כוכבים ועבד דלא תפסי קדושין לא לדידיה ולא לאחריני וברייתא דהאשה רבה (לקמן דף זב. ושם) נמי דקתני זו דברי ר' עהיבא דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין אבל חכמים אומרים כו' משמע דלרבנן לא הוי ממזר משום דקידושין תופסין ולפי׳ ר״ת אפי׳ אין קידושין תופסין לא הוי ממזר ואר"י דלמ"ד דהוי ממזר לר' עקיבא מחייבי לאוין דלאו דשאר נמי הוי ממזר מיבמה

דברייתא דהאשה רבה (ג"ו שם) זו דברי ר' עקיבא דאתר אין קדושין נתי תפסי בכל חייבי לאוין דלאו דשאר פי' מוי"ו דולא יגלה שמעינן בכולהו דהוה ממזר ולהכי אין קידושין חופסין נמי בכולן ולהכי אין לחלק בין לאו יבמה לשוק לשאר לאוין כדפירשתי אבל חכמים אומרים אין ממור מיבמה דכיון דקידושין תופסין בחייבי לאוין דלאו דשאר ולא הוי ממור מינייהו לא הוי ממור נמי מיבמה לשוק אע"ג דאין קידושין תופסין בה כיון דלא דמיא לאשת אב: שרטה גמי רהא תפסי בה קרושין. פי׳ בקונט׳ דאף לאחר שזינתה לא פקעי מינה קידושיה הראשונים וק׳ לר״י דנדה נמי לא פקעי קידושיה ואפילו הכי אינטריך קרא לאחויי דתפסי בה קידושין ואר״י דגרס וכן ברוב ספרים סוטה נמי הא כתיב בה הויה ותפסי בה קידושין פי׳ שגרשה ומחזירה והויה דכתיב בה היינו קרא להיות לו לאשה דמוקמינן בפ"ק (לעיל יא: ושם) לרבות סוטה וכן משמע בפרק יש מותרות (לקמן ד' פה:) דבסוטה ודאי תפסי קידושין ולא פליגי אלא אי אית לה כתובה אי לאו דקאמר סוטה ודאי איכא בינייהו דמ"ד דאורייתא הא נמי דאורייתא ואית לה כתובה כו' והיינו על כרחך במחזיר סוטה אחר שגירשה דאי לא גירשה כיון דונתה הפסידה כתובתה ובפרק עשרה יוחסין (קדושין ד' עת.) נמי משמע דלהיות לו משמע לשון הויה דקאמר ושניהם מודים במחזיר גרושתו שאם בעל ולא קידש שאין לוקה דרך הויה אסרה חורה וא"ת בסוף האומר בקידושין (ד' סת ושם) ור' עקיבא כי תהיין במאי מוקי לה לוקמה במחזיר סוטה וכ"ת דכי חהיין מיותר וסוטה נפקא לן מקרא דלהיות לו לאשה א"כ היכי מוקי לה באלמנה לכ"ג וכדר" סימאי הא כתיב לא יחלל חילולין הוא עושה ואין עושה ממזרים וי"ל דלא בעי לאוקמא בסוטה משום דשנואה משמע שהיא שנואה בתחלת נישואין וא"ת ולוקמה בסוטה ולבועל וי"ל דמי כחיב כי תהיין לבועל כדקאמר התם מי כתיב כי תהיין לכהן א"נ בבועל לא כתיב הויה ולא תפסי בה קידושין פר"ח דמסוטה נהי דלא הוי ממזר מדאורייתא מדרבנן מיהא הוי ממזר מידי דהוי (לקתן פו:) אאשה שהלך בעלה למדינת הים ואמרו לה מת בעליך ונישאת ואח"כ בא בעלה דהולד ממור ותצא מזה ומזה ואין ראיה דהתם קנסוה כי היכי דמידוק אבל הכא אין לריך לקונסה כדי שלא חזנה תחת בעלה ועוד דבריש יש מותרות (לקמן ד' פה: ושם) קאמר גבי סוטה למ"ד דמרגלא ליה הא איהי מרגילתו ואי הוי ממזר אפילו מדרבנן לא מרגלא ליה כדאמר התם גבי חלולה או: אר ברב אי בשבואל. ממוך פי׳ הקונט׳ משמע דלרב ליכא לאו ביבמה דפי׳ אי כרב דאמר בהאשה רבה (לקמן ד׳ צב:) מנין שאין קידושין תופסין ביבמה שנאמר לא סהיה וגו׳ לא תהא בה הויה לור והולד ממזר ואי כשמואל דמספקא ליה אי להכי הוא דאתא כדקאמר רב או לאוקומי ללאו הוא דאתא וקידושין תפסי בה מדאפיק לאו דידה בלשון הויה ואין נראה דאמרינן בהאומר בקידושין (ד' סת. ושם) מאי יבמה שהיא בלאו

והבא על הסוטה. אשת איש שזינתה וקיימא לן דאסורה לבעלה בפ"ק (לעיל דף יא:) מה אני מקיים אשר הוטמאה (דברים כד) לרבות סוטה שנסתרה. ואע"ג דחייבי לאוין היא מודה בה רבי עקיבא דפליג אדרבנן במתני' (לעיל מד.) במחזיר גרושתו וקאמר דהולד ממזר אע"ג

דלאו חייבי לאוין דשאר הוא הכא מודי דאין ולד ממזר וכל שכן לאידך רבי עקיבא בר פלוגתא דשמעון התימני לא הוי ממזר משום דסוטה לאו מחייבי לאוין דשאר היא: דהא מפסי בה קידושין. לחשהי דחף לחחר שזינתה לא פקעו מינה קידושיה הראשונים: נדה דכתיב ותהי נדתה עליו. תהי לשון הויה דקידושין עליו: שומרת יבס. (ה) לחחד מן השוק בלח חליצה שאין הולד ממזר. ואפילו לרבי עקיבא דפליג אדרבנן במתני׳ וטעמא משום דקידושין תופסין בה מדאפקיה רחמנא ללאו דידה בלשון הויה דכתיב (דברים כה) לא תהיה בת הויה היא והכי קאמר לא תהיה אשת המת לא תתקדש אשת המת בקדושין לאיש זר אלמא קדושין תפסי בה: ואביי מספקא ליה. האי לא תהיה לאיש זר: אי כרב. דאמר בפרק האשה רבה (לקמן דף לב:) מנין שאין קידושין תופסין ביבמה דכתיב לא מהיה אשת המת לאיש זר לא תהיה בה הויה לזר והולד ממזר: אי כשמואל. דאמר (שם) בעניותינו בעניות דעתינו לריכה גט דמספקא לן אי להכי הוא דאתא כדקאמר רב או דלמא לאוקמה בלאו אתא וקידושין תפסי בה מדאפיק לאו דידיה בלשון הויה: משנת רבי אליעור ב"י קב ונקי. קב מדה קטנה כלומר במקומות מועטים הוא נוכר אן במשנה "[או בברייתאן: ונקי. בכל מקום שנוכר הלכה כמותו: בהמלאו. משמע פעמים שאינו מלוי: אמלא. לאו לשון תוספת אלא משלים ולא יותר: ידענא ביה. במנשה דלא מקבל תירוצא דטעמא דקראי אלא קטיל לי ואי אימא ליה ולא מקבל אישויי׳ ליה מזיד בהריגתי דעכשיו הוא סבור להורגני בדין מוטב

פומא. דישעיה: נסרוה לפומיה ונח נפשיה. ומשום הכי איענש לנסורי פומיה משום דקרינהו לישראל עם טמא שפתים מדעתו שלא לוה לו הקב"ה ולא מחמת תוכחה דכתיבים ואומר אוי לי כי נדמיתי: נסתכלו בחספקלריה שחין מחירה. וכסבורים לרחות ולח רחו ומשה נסתכל באספקלריא המאירה וידע שלא ראהו בפניו:

שאברת מפניו: כי מטא. נרגא: להדי שני

אלו

הגהות הב"ח רש"י ד"ה שומרת (f) ינס שנשאה אחד מן וכו' במתניתין דמחזיו בו שונו ל״ה (בעמוד (בעמוד הקודם) הכל מודים וכו׳ מידי דהוי אעובד כוכנים וענד כו': (ג) ד"ה אי כרצ אורחיה דקרא וכו טונטיט לקנט ולאשמעינן דלקי אקידושין או אתי נמי

הנהות מהר"ב רנשבורג

קב ונקי וכו'. במשנה או בברייתא עכ"ל. ובד"ה ונקי

בכל מקום שמזכר הלכה כמותו עכ"ל. מבואר מזה

לאשמעינן דלא תפסי

קידושין הס״ד:

שדעתו כדעת האומרים וא דקיי"ל משנת ראב" קב ונקי דהלכה כמותו סיינו אף בברייתא וכן מוכיחין בקידושין (דף סב ע"ב) בד"ה כמאן וכו'. וכן מוכיחין דברי הש"ח מוכיחין דברי הט"ס ביבמות דף לז ע"א ומוקי לה ראב"י אליבא דהלכתא דלא תקשי הלכתא אהלכתא ויעו"ש דף לז ע"ב ברש"י ד"ה הלכמא אהלכמא דקיי"ל משנת ראב"י קב ונקי וכו' עכ"ל. והתם בברייתה הוה וש"מ דחף בברייתה איתא לכללא הדין. ולהאומרים דוקא במשנה קשה מסוגיא זו דאיך וכמה רשוה אם לא לומר דידע הש"ם דבמקום הזה הלכה כראב"י שהוא בברייתא ול"ע. אחרי העיון למדתי ליישב בזה. די"ל בהכרח ישנן סוגיות ע"א פריך ומי סבר כוומיה והא קיי"ל משנת ראב"י קב ונקי ואילו בהא אמר ר"ע אמר רב אין הלכה כר"א ומסיק קשיא ולפי הכלל הידוע דכל דלא אמר הש"ס תיובתא אלא תירוץ יש בזה ובהכרח לומר לרב ס"ל דבברייתא אין הלכה כראב"י וא"כ חו לא ק"מ להני בעלי כללים ודו"ק וע" מחנה ראובן בחדושי יבמוח לדף ס ע"א

תום' חד מקמאי ונשאת וכו' תצא מזה ומזה בהדיא דיש ממזר מיבמה אלא ודאי אליבא דר"ע יש ממזר מיבמה ומתני׳ בפרק הזורק וכפ׳ האשה רבה אליבא דר׳ עקיבא (דמתני׳ דבעי) (דברייתא

מ"ש בוה:

דמתני׳ קאי דלא אסר אלא חייבי לאוין דשאר וא״ת א״כ אמאי אינטריך למנקט הכל מודים בשומרת יבם אמאי תיסק אדעתא למימר דהוי ממזר טפי מבשאר חייבי לאוין דלאו דשאר וי"ל דאליבא דרב דאמר אין קידושין תופסין ביבמה אילטריך לאשמועינן שפיר דלא

לשוק ומעובד כוכבים ועבד אע"ג דלא דמו לאשת אב דהא מוי"ו דולא יגלה נפקי כולהו וסמיך ליה לא יבא ממזר ולא ילפינן מידי מאשת אב אלא בהדיא כחיב בכולהו ממזרות אבל לחנא דמתניתין דאין ממזר לר' עקיבא אלא מחייבי לאוין דשאר ולא דריש וי"ו דולא יגלה לא נפקי שום חייבי לאוין אלא מאשת אב בעינן דליהוי דומיא דאשת אב דלא תפסי בה קידושין לדידיה ותפסי בה לאחריני וה״פ

א) והקשה הר' נמנאל כיון דנפקא לן מחיר סוטמו מלא יוכל בעלה הראשון וכו' ואמרינן הכא דהולד כשר א"כ מאי טעמא דכבי עקיפא אחנר במחיר דרבי עקיפא אחנר במחיר גרושתו הולד ממזר. בשלמה גרושנה הזכל לנפור. בשכנות לפ״ה ניחא דנימא דקרא דלא יוכל לא איירי כלל דלח יוכל לח איירי כלל במחיר כלל במחיר סוטתו (אלח) בכתחיר סוטתו איירון בכתחיר סוטתו איירון הדלח בה ראים בכתחירם אין הולד מנחר מטעם לר"ע נמי ביון דאנתן החורה אין הולד מנחר מחירה אין הלל מנחי ללא יוכל לגבי מקיים לאח וכל לגבי מקיים סוטתו דהא איית בה הייר מוצות דלא מתנו סוטעו ליסת היות פסעי הויה משום דלא פקעי קדושי מעתה נאמר הואיל ואשתראי הלאו אישתרי ואפילו החזירה לא יהיה ומפיטו המוינה לנו יהיה הולד ממזר אבל במחזיר גרושתו יהא הולד ממזר אבל לפי הר"י דמקרא דלא יוכל שמעי דאית הויה במחזיר סוטתו ואין הולד ממזר מאי שנא מחזיר גרושתו ממחזיר סוטתו. הא כולהו נפקי מחד קרא מלא ש לא תפסי בה קידושין אלמא איכא לאו אפילו למ"ד דלא תפסי בה קידושין ובכל מקום חשיב יבמה לשוק חייבי לאוין ואותם

ועל הסומה שאין הולד ממזר ינדה דהא תפסי בה קידושין שנאמר יותהי נדתה עליו אפי' בשעת נדתה תפסי בה קידושין סומה נמי דהא תפסי בה קידושין תניא נמי הכי הכל מודים בבא על הנדה ועל הסומה ועל שומרת יבם שאין הולד ממזר ואביי שומרת יבם מספקא ליה אי ייכרב אי כשמואל: א"ר שמעון בן עזאי כו': תני שמעון בן עזאי אומר מצאתי מגלת יוחסין בירושלים וכתוב בה איש פלוני ממזר מאשת איש וכתוב בה משנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי וכתוב בה מנשה הרג את ישעיה אמר רבא מידן דייניה וקמליה אמר ליה משה רבך אמר בי לא יראני האדם וחי ואת אמרת נואראה את ה' יושב על כסא רם ונשא משה רבך אמר ימי כה' אלהינו בכל קראנו אליו ואת אמרת זרשו ה' בהמצאו משה רבך אמר יאת מספר ימיך אמלא ואת אמרת יוהוספתי על ימיך חמש עשרה שנה אמר ישעיה ידענא ביה דלא מקבל מה דאימא ליה ואי אימא ליה אישוייה מזיד אמר שם איבלע בארזא אתיוה לארזא ונסרוה כי ממא להדי פומא נח נפשיה משום דאמר יובתוך עם ממא שפתים אנכי יושב מכל מקום קשו קראי אהדדי ואראה את ה' כדתניא יכל הנביאים נסתכלו ייבאספקלריא שאינה מאירה משה

רבינו נסתכל באספקלריא המאירה דרשו

ה' בהמצאו סיהא ביחיד הא בצבור

ויחיד אימת אמר רב נחמן אמר רבה בר

אבוה האלו עשרה ימים שבין ראש השנה

ליום הכפורים את מספר ימיך אמלא

תנאי היא דתניא את מספר ימיך אמלא

ששאלו לר' יהושע בני לרות דבית הלל לב"ש (נעיל די טו:) דקבעי למילף יבמה לשוק בקל וחומר מאלמנה משמע דאיכא לאו ואומר רבינו

תם דלכולי עלמא אים בה לאו וה״ק לקמן ושמואל מספקא ליה אי ללאו הוא דאמא ותהיה אורחיה י דקרא ₪ או לאשמועינן דלקי אקידושין או לקידושין דלא תפסי נמי הוא דאתא: משריד שויד. פר״ח שרנה להשיבו דבמשה י כחיב ויראו את אלהי ישראל (שמות כד):

הוי ממזר וטעמא אר"ת דהוי כעובד

ו. ואם שכב ישכב איש וּ וְאָם שְּבב יִשְׁבַּב אִישׁ אֹתָה וּתְהִי נִדְּתָה עָלְיוּ וְטָמֵא שִׁבְעַת יָמִים וְכָל ַבְּיִּיב הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר עָלָיו יִטְמָא: ייקרא טו כד ויקרא טו כד 1. וַיּאמֶר לא תוּכַל לְרָאֹת אֶת פָּנָי כִּי לא

יִרְאַנִי הָאָדָם וְחָי: שמוח לג כ

עָזְיָהָהּ וְאָרְאָה אֶת אָדֹנְי ישָׁב עַל בְּפָא רְם וְנִשְׂא וְשׁוּלִיו מְלַאִים אֶת הַהַיכָל: ישעיהו וּ א הַהַיכָל: ישעיהו וּ א ַּנְיְבֶּלְּ. 4. כִּי מִי גוֹי גְּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קְרבִים אַלְיו כִּיְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרְאַנוּ כִּיִי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרְאַנוּ בּיִי בֻּלְנִינוּ בְּבָּל קְּן אַנּּ אַלְיו: דברים דו 5. דְּרְשׁוּ יִיְ בְּהַמְּצְאוֹ קְרָאָהוּ בִּהְיוֹתוּ קְרוֹב: ישעיהו נה ו 6. לא תִהְיָה מְשַׁבַּלְה

וְעַקְרָה בְּאַרְצֶּךְ אֶת מְסְפַּר יָמֶיךְ אֲמִלֵּא: שמות כג כו 7. וְהֹסַפְּתִי עַל יָמֶיךְ

יָרְ יְּעָשְׁרָה שְׁנָה וּמִכַּף הֲמֵשׁ עֶשְׁרֵה שְׁנָה וּמִכַּף מֶלֶךְ אַשׁוּר אַצִּילְךְּ וְאֵת הָעִיר הַזֹּאת וְגַנּוֹתִי עַל ָּיָבִיר הַזֹּאת לְמֵעְנִי וּלְמַעַן דְּוִד עַבְדִּי:

מלכים ב כ ו 8. וְאֹמֵר אוֹי לִּי כִּי נְּדְמֵיתִי כִּי אִישׁ טְמֵא שְׂפָתֵיִם אָנֹכִי וּבְתוֹךְ עַם יְטֶמֵא שְׂפָתִים אָנֹכִי יוֹשֵׁב כִּי אֶת דַּמֶּלֶךְ יְיָ צְבָאוֹת ישעיהו ו ה ָרָאוּ עֵינֶי:

> מוסף רש"י . הובא בעמוד הבא.

תוספות ישנים

כולהו נפקי מנוז קיים.... יוכל וכו' וכחיב בתר כן יובל וכו' ו- לאשה ווייל יוכני וכו יוכנים בנת כן הויה להיות לו לאשה. וי"ל דר"ע יתרץ שאני מחזיר . לכתיב בגופה תועבה אבל בסוטה לא. ואומר ראש"י כי מזה נוכל